

jo også ved adskillige lejligheder giver til kende her i Folketingssalen. Men for os at se er det ikke det, vi diskuterer her i dag.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg har ved en række tidligere diskussioner om EU moret mig med at stille mig selv det spørgsmål: Hvem var i dag mest imod EU, hr. Thulesen Dahl, hr. Albrechtsen eller fru Annette Just? Jeg kan konstatere, at i hvert fald i dag har hr. Keld Albrechtsen været den sikre vinder.

Det første punkt, jeg synes der er vigtigt for mig, er at sige tak til ordførerne for deres tilslutning til ratifikationen af aftalerne med republikkerne Aserbajdsjan, Armenien, Georgien og Usbekistan.

Vi har som bekendt tidligere ratificeret aftaler med bl.a. Rusland, Ukraine, Moldova, Kasakhstan og Kirgisistan. EU har altså et net af samarbejdsaftaler med landene, kan man sige, syd for Rusland, og denne udvikling finder jeg helt naturlig.

Der er her tale om republikker, der var med i det gamle Sovjetunionen, og der er tale om områder, som har et stærkt ønske om at udvikle deres samarbejde med EU. Det ville undre, tror jeg, de fleste indbyggere i disse lande, hvis de havde hørt hr. Keld Albrechtsen ræsonnementer, for vi har her med lande at gøre, som ønsker sig stærkere forbindelser vestover og ikke mindst med EU, som ønsker sig stærkere politiske og økonomiske forbindelser, som jo er nye stater just kommet ud af Sovjetunionens favntag, og som derfor også søger at udvikle deres frihed til at have med andre at gøre end dem, der dominerede dem i så mange år. Så disse lande indgår i fuld frivillighed disse aftaler, og de gør det i et ønske om at stabilisere sig selv politisk og at udvikle deres økonomier.

Jeg vil slutte af med at sige, at jeg i min egenkab af formand for OSCE har haft mulighed for at rejse i disse områder i de forløbne år, og det, man skal være meget opmærksom på, er, at lande i Kaukasus og i Centralasien i løbet af de kommende år vil få en ny stor betydning på grund af fundet af de meget store olieletter i Det Kaspiske Hav, som vil komme til at præge denne region overordentlig meget.

Jeg tror, det er vigtigt at etablere tætte samarbejdsforhold til disse områder for også dermed at bidrage til at stabilisere dem politisk.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslagene overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove): Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til Europaudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 23:

Forslag til folketingsbeslutning om en uafhængig vurdering af Amsterdamtraktaten.

Af Keld Albrechtsen (EL) og Frank Aaen (EL). (FremSAT 21/10 97).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Det er jo ikke første gang, vi behandler spørgsmålet om endnu en redegørelse for forholdet mellem den danske grundlov og Amsterdamtraktaten. Det er med vilje, jeg siger endnu en redegørelse, idet der jo allerede foreligger én god og fyldestgørende redegørelse for forholdet mellem Amsterdamtraktaten og grundloven. Det er en redegørelse udarbejdet af Justitsministeriet og tilsendt Folketinget den 6. oktober 1997.

Vi har som sagt før behandlet spørgsmål om en såkaldt uafhængig redegørelse. Det gjorde vi i marts 1992 om Maastrichttraktaten. Der var et stort flertal imod det. Vi behandlede endnu et forslag, nr. B 98, i april i år. Det forslag var fremsat af de samme forslagsstillere, der står bag dagens beslutningsforslag. Også i april var der et stort flertal imod, men der var til gengæld et flertal for at følge den procedure, der blev anvendt både i 1972 og 1992, og det er præcis den, som er anvendt.

Justitsministeriet har som nævnt udarbejdet en redegørelse for forholdet mellem grundloven og Amsterdamtraktaten. Det er en god redegørelse. Udenrigsministeriet har udarbejdet en redegørelse for indholdet af Amsterdamtraktaten og oversendt den til Folketinget den 1. oktober 1997. Der er fremsat et lovforslag, L 2, hvor-

til der knytter sig omfattende bemærkninger. Forslaget var som bekendt til første behandling den 21. oktober i år og behandles nu i Folketingets Europaudvalg.

Jeg mener, der er givet et godt grundlag for debatten og for den politiske, juridiske vurdering, som Folketinget selvfølgelig skal foretage. Jeg ser ikke behov for en yderligere gennemgang. Men det betyder jo ikke, at regeringen er den eneste, der kan give og skal give et grundlag for den juridiske debat om Amsterdamtraktaten. Der er mange juridiske eksperter, der deltager i debatten, og listen af kendte jurister, der blander sig i denne debat, er lang. Intet forhindrer i øvrigt forslagsstillerne eller andre partier i at indhente redegørelser fra jurister, der vel at mærke er uafhængige af regeringen, og dermed bidrage til debatten.

Jeg finder dette forslag overflødigt. Regeringen kan altså ikke støtte beslutningsforslaget.

Ole Stavad (S):

Jeg kan fuldt ud tilslutte mig det, som udenrigsministeren allerede har sagt, og jeg synes faktisk, der anlægges en ganske tilfredsstillende procedure her. 8-9 måneder inden vi har folkeafstemningen den 28. maj 1998, har Justitsministeriet fremlagt en ganske omfattende gennemgang af Amsterdamtraktaten med de juridiske vurderinger, og alle, der er kloge udi det juridiske, kan forholde sig til Justitsministeriets gennemgang. Man kan vel sige det sådan, at Justitsministeriet virkelig kommer til eksamen i fuldt dagslys, for hvis der skulle være nogen som helst betydende jurister, der kunne få medløb af andre jurister ved at påpege, at Justitsministeriet var gået galt i byen, ville det være noget, som virkelig ville vække opmærksomhed.

Derfor tror jeg, at man også fra forslagsstillerens side bør erkende – det er ikke sikkert, man vil gøre det i fuldt dagslys – at den procedure, der her foreligger, netop sikrer, at vi får alle, der har en saglig juridisk indgang til den her problemstilling, til at forholde sig til den, og derfor mener jeg heller ikke, der er behov for det forslag, som hr. Keld Albrechtsen fra Enhedslisten har fremsat, i hvert fald ikke for, at det bliver vedtaget.

I øvrigt undrer jeg mig over den ulyst, der er fra modstanderside til at diskutere indhold og politik, og hvad det er, vi vil med Europa. Hvilke muligheder og i øvrigt også problemer, hvis der er nogen, der mener det, er det, at Amster-

damtraktaten vil give os? Hvorfor er man så bekymret fra modstanderside for at tage en indholdsdiskussion?

Min oplevelse er, at når man kommer med det her forslag og når man kommer med det næste forslag, så er det et forsøg på at undgå at diskutere indhold og i stedet for diskutere juridiske spidsfindigheder og få diskussionen i offentligheden til at handle om alt muligt andet end det, der er den faktiske dagsorden. Man ved nemlig godt, at den Amsterdamtraktat, som udenrigsministeren og statsministeren kom hjem med i juni måned, indeholder en række gode udviklingstendenser. Den indeholder nogle muligheder. Den indeholder mulighed for, at vi nu meget hurtigt kan komme i gang med optagelsesforhandlinger med de øst- og centraleuropæiske lande. Den indeholder mulighed for, som vi har set det her i sidste uge, at vi på en langt stærkere måde kan få sat beskæftigelsen på den europæiske dagsorden. Den indeholder mulighed for, at miljøet kan komme til at spille en endnu stærkere rolle i det europæiske samarbejde osv. osv.

Men man ved godt fra hr. Keld Albrechtsens side, at den diskussion taber man, og derfor ønsker hr. Keld Albrechtsen at føre diskussionen om det konkrete indhold mindst muligt og i stedet for diskutere juridiske spidsfindigheder. Jeg synes, vi skal tage den åbne, den ærlige, den regulære debat om indholdet og så erkende, at på det juridiske område har vi et ganske udmærket grundlag at forholde os til, og det har befolkningen i øvrigt også.

Hvis ikke det var sobert arbejde, der var foretaget i Justitsministeriet, så ville der være folk med gennemslagskraft, som ville gøre opmærksom på det.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu bruger hr. Stavad et gammeltkendt debatknep, nemlig at snakke om noget andet, når der er et pinligt problem.

Jeg kan i øvrigt oplyse hr. Stavad om, at Enhedslisten bl.a. har stillet en forespørgsel, der kommer til debat i næste uge, om Amsterdamtraktaten og miljøet. Så vores lyst til at diskutere indholdet er mindst lige så stor som hr. Stavads.

Men jeg vil gerne spørge hr. Stavad: Er det ikke korrekt, at den redegørelse, Justitsministeriet har forfattet om forholdet mellem Amsterdamtraktaten og grundloven, naturligvis er

afstemt med Østre Landsrets dom fra juni? Det er jo klart, at regeringen ikke bestiller i Justitsministeriets Lovkontor en redegørelse, som kunne risikere at svække regeringens position i grundlovssagen. Derfor kunne vi alle sammen forud for modtagelsen af dette dokument fuldstændigt forudse, hvad der ville stå i det, nemlig det samme, som der står i Østre Landsrets dom. Er det ikke den enkle kendsgerning? Og er det ikke i sig selv årsag nok til, at vi må have en anden juridisk bedømmelse for at kunne komme videre i den her sag?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne sige til Socialdemokratiets ordfører, hr. Ole Stavad, at han kan vælge tid og sted, hvis han vil have en debat om Amsterdamtraktaten og EU's udvikling. Han kan vælge tid og sted og meddele f.eks. mig som modstander af det foretagende, hr. Ole Stavad går så stærkt ind for, hvornår vi skal tage den diskussion ud over her i Folketingssalen. Jeg kommer gerne.

Men sagen er, at vi jo ikke kun kan diskutere, om Amsterdamtraktaten taler om det ene eller andet politiske mål. Vi bliver også nødt til at diskutere, hvad det er for nogen rammer, debatten skal fungere i, og hvad det er for en informationskampagne over for borgerne, regeringen har sat op.

Og vi kan konstatere, at regeringen har en stor ulyst til at diskutere eksempelvis regeringens involvering af embedsmænd i kampen for et ja. Vi kan notere os, at regeringen har en utrolig mangel på lyst til at diskutere, om man på en fair og objektiv måde får informeret borgerne om, hvad Amsterdamtraktaten egentlig indeholder, eller om man bruger regeringsapparatet og statens midler til ren propaganda-virksomhed.

Det er emner, som hr. Ole Stavad også bliver nødt til at forholde sig til, for det drejer sig ikke kun om de andre ting, som vi ellers meget gerne også deltager i diskussionen om.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jeg tror ikke, at mine evner rækker til at vinde en konkurrence om at debattere noget andet end det, debatten handler om. Det erkender jeg fuldt ud, for når den foregår med hr. Keld Albrechtsen, så ville jeg uhjælpeligt tabe den.

Så forsøger hr. Keld Albrechtsen igen at køre ud ad et forkert spor, et sidespor. Hvis det var

sådan, at Justitsministeriets gennemgang af juraen i Amsterdamtraktaten indeholdt fejl og der var nogen former for enighed i den kreds, som hr. Keld Albrechtsen kalder for uafhængige jurister, så ville det stå fuldstændig lysende klart på nuværende tidspunkt. Det tror jeg ikke der kan være nogen som helst tvivl om.

Hr. Kristian Thulesen Dahl vil gerne diskutere, siger han, og jeg kan bare vælge tid og sted. Nu er det jo ikke mig, der er mødearrangør, så hvis det kan lade sig gøre for hr. Kristian Thulesen Dahl at blive inviteret, så kommer jeg gerne. Jeg har fornøjelsen af at skulle møde hr. Keld Albrechtsen oppe i det nordjyske søndag formiddag. Det glæder jeg mig allerede til, men det er heller ikke dér mig, der er mødearrangør.

Og så er der det sædvanlige ynke og klynke om, at regeringen bruger sine embedsmænd. Ja, hvad skulle regeringen ellers have embedsmænd til, hvis ikke den ville bruge dem?

Regeringen vil ikke diskutere det, siger man. Jeg synes sådan set, der er brugt masser af tid på at forsøge at diskutere det. Jeg mener i øvrigt også, at vi har et samråd her senere på eftermiddagen, hvor man har involveret både statsminister, udenrigsminister og andre kloge folk, og hvor man bruger deres tid på at diskutere noget, som man i stedet for kunne bruge til en ordentlig politisk diskussion.

Jeg synes, der fra modstandside er for meget ynke og for meget klynke og for meget forsøg på at stille sig selv i en martyrolle: Det er så synd for os, for vi kan ikke ret meget, hvis ikke der er nogen, der gør det for os.

Kunne vi ikke få lov at diskutere politik? Jeg glæder mig til på søndag, hvor jeg skal møde hr. Keld Albrechtsen. Så håber jeg, vi får lejligheden.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er bare for at sige, at det jo er utroligt at skulle høre på den gang sniksnak fra hr. Ole Stavad, når han siger, at det er ynke og det er klynke at ville diskutere, hvordan regeringen forsøger at misbruge embedsmændene til kamp for et ja til Amsterdamtraktaten.

Det, vi har kunnet se, og det, der jo er kommet frem, er jo klokkeklart, at regeringen på et regeringsseminar har aftalt, hvordan de enkelte ministerier – vel alle med undtagelse af Kirkeministeriet – skal involvere embedsmændene i at danne grupper for at kunne modvirke en

debat om enkeltsager, som kunne fremme nej-sidens synspunkter.

Det er jo sagen i en nøddeskal, det er jo præcis det, der er foregået. Når vi så ønsker at rejse sagen – og det har jeg i al ubeskedenhed forsøgt at gøre over for statsministeren her i Folketingssalen i en onsdagsspørgetid – så får vi ingen svar, for statsministeren vil ikke forholde sig til de spørgsmål, der bliver stillet.

Jeg håber, at det bliver anderledes under det samråd, vi skal have i Folketingets Europaudvalg sidst på eftermiddagen eller måske først på aftenen. Jeg håber, hr. Ole Stavad får ret i, at nogle kloge folk vil give os svar på de spørgsmål, vi stiller.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg troede jo egentlig, det var spørgsmålet om en uvildig juridisk undersøgelse af forholdet mellem grundloven og Amsterdamtraktaten, vi skulle diskutere, men det vil hr. Kristian Thulesen Dahl altså ikke diskutere. Han vil diskutere noget helt andet, som ikke står på dagsordenen. Derfor vil jeg gerne gøre et par bemærkninger om det.

Regeringen har organiseret sit arbejde med Amsterdamtraktaten på den måde, at centraladministrationen selvfølgelig står til rådighed for ministrene. Ministrene er ansvarlige for centraladministrationens virksomhed, og ministrene har en forpligtelse til at kunne svare på de ting, der dukker op i den offentlige debat.

Det har regeringen sat sig for at organisere, således at samtlige ministerier er inddraget. Det er Udenrigsministeriet, der står for koordineringen af dette, og dette er fuldstændig i overensstemmelse med almindelige regler for, hvorledes embedsmænd inddrages i belysningen af et lovforslag. Det sker ved behandlingen af hvert evig eneste lovforslag her i salen, at embedsapparatet, centraladministrationen, inddrages i arbejdet med at belyse bestemt lovgivning. Det er det, der sker også her, intet andet.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Det kan godt være, jeg skylder hr. Keld Albrechtsen en undskyldning, for jeg tror faktisk, at hr. Kristian Thulesen Dahl er bedre end hr. Keld Albrechtsen til at bortlede opmærksomheden fra sagen.

Men til spørgsmålet om embedsmændene, nu det er rejst af hr. Thulesen Dahl, uanset det ikke hører hjemme under det her punkt, og hans

forsøg på at fremstille det som regeringens misbrug af embedsmænd:

Jeg vil blot sige, at vi jo har indrettet den danske lovgivning så viseligt, at ministrene er ansvarlige for alt, hvad der sker i deres ministerier. Og i stedet for at forsøge at kaste et skær af mistænkelighed ud over det med løse og i øvrigt usande påstande, hvorfor læner hr. Thulesen Dahl sig så ikke lige så stille tilbage og siger: Hvis det er sådan, at jeg har ret i, at regeringen vil misbruge embedsmændene til at gøre noget forkert, så er embedsmændene jo uinteressante, og så er det kun ministrene, der er interessante?

Første gang hr. Thulesen Dahl tager regeringen og en minister i at misbruge embedsmændene til at sige noget forkert, så kan man direkte hænge ministeren. Så viseligt er dansk lovgivning indrettet. Men det ønsker hr. Thulesen Dahl ikke, for han ved godt, at det selvfølgelig ikke vil ske, at regeringen misbruger embedsapparatet.

Anden næstformand (Henning Grove):

Så tager jeg sidste runde med hensyn til det her, og jeg beder om, at man snart kommer tilbage til sagen igen.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg tager også kun ordet igen på grund af de kommentarer, udenrigsministeren kom med, for jeg synes nok, det var noget af en fordrejning af facts i den her sag.

Sagen er jo, at selvfølgelig skal centraladministrationen stå til rådighed for ministrene til at belyse f.eks. lovforslag, som ministeren brugte som eksempel, som der skal arbejdes med i Folketinget, selvfølgelig skal centraladministrationen det.

Men skal centraladministrationen for at få et ja igennem ved en folkeafstemning om en Amsterdamtraktat stå til rådighed med at skrive artikler, med at lave pressemeddelelser, med at grave hele medielandskabet igennem med det ene formål at tage fat om enkeltsager, som kunne give anledning til en øget stemning for et nej? Eller skal centraladministrationen loyalt, når der kommer forkerte faktuelle oplysninger, som både kan være til ja-sidens fordel og til nej-sidens fordel, så selvfølgelig gå ind i arbejdet med lige stor ildhu?

Jeg mener, at loyale embedsmænd, som ikke bliver misbrugt, og som gør deres arbejde

ordentligt, gør begge dele. De trækker både de fejlagtige ting frem, som kommer til fordel for et ja, og som kommer til fordel for et nej, og klæder selvfølgelig ministeren på til at kunne korrigere de oplysninger. Men det er ikke det, regeringen har spillet ud med i det, der er kommet, det er tværtimod alene til kamp for et ja til Amsterdamtraktaten.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Når nu dette spørgsmål er kommet ind i debatten, og når ministeren tager ordet, så vil jeg gerne bidrage til, at den side af sagen i hvert fald kommer til at foregå på et faktisk grundlag.

Det, som er en faktisk kendsgerning, er, at departementschef Jørgen Rosted efter at have været til møde med statsministeren skriver ud til sine embedsmænd, at de skal reagere omgående på negative historier og meldinger om EU – negative historier, ikke positive historier om EU naturligvis, men negative historier! Det vil sige, at embedsmændene i Erhvervsministeriet af deres departementschef bliver pålagt at arbejde imod, at der i pressen er negative historier om EU, og der nævnes den såkaldte skiltesag.

Det er misbrug af embedsmændene, som hr. Thulesen Dahl var inde på, og det er jo veldokumenteret, for vi er i besiddelse af en kopi af departementschefens brev.

Anden næstformand (Henning Grove):

Så slutter ordføreren, hr. Ole Stavad, af, og så går jeg videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Nu er det jo ikke sikkert, at hr. Keld Albrechtsen eller hr. Thulesen Dahl nogensinde får oplevelsen af at se et ministerkontor indefra som minister, men jeg mindes meget tydeligt, dengang vi lavede skattereform. Da bad jeg selvfølgelig mit embedsapparat om, hver gang der var historier, jeg skulle have kendskab til – og det var typisk negative historier – at få et beredskabspapir, for det havde jeg behov for.

Indimellem havde jeg også behov for, at der lå et udkast til en artikel, der kunne svare på forkerte historier, som jeg syntes var negative, for forkerte historier er negative.

Det er den måde, et ministerium og en minister arbejder på, og hvis ikke man har et em-

bedsapparat til sin rådighed, så vil det simpelt hen være en umulighed at fungere som minister i de sammenhænge, hvor man har de store sager oppe til debat.

Charlotte Antonsen (V):

Venstre støtter ikke forslaget fra Enhedslisten, for vi er helt overbeviste om, at uanset hvem regeringen måtte finde på at udpege som såkaldt uafhængige juridiske eksperter, så vil Enhedslisten aldrig nogen sinde godtage resultatet som et uafhængigt resultat, og derfor er det fuldstændig meningsløst, at Enhedslisten beder om det.

Til gengæld føler vi os overbeviste om, at mange jurister i det ganske land, bl.a. på landets højere uddannelsesinstitutioner, vil se med forskellige øjne på Amsterdamtraktaten og Amsterdamtraktatens forhold til grundloven, og det er vi meget tilfredse med, for vi mener, at det er fornuftigt, at mange øjne ser på en så væsentlig sag som Amsterdamtraktaten. Men forslaget her tjener intet formål.

Kent Kirk (KF):

Ja, jeg er også skuffet over Enhedslistens og hr. Keld Albrechtsens niveau, for vi har jo behandlet det her forslag én gang før, og man kunne måske sige, at det dengang var på et tidspunkt, hvor man kunne diskutere, om det kunne være fornuftigt at få en sådan uafhængig vurdering, men da var der altså et flertal i Folketinget, der afviste det. Og efterfølgende har vi jo både fået selve Amsterdamtraktaten og Justitsministeriets gennemgang af forholdet mellem den danske grundlov og Amsterdamtraktaten, og så ville jeg jo have forventet af Enhedslisten, at hvis man ville rejse den sag igen, havde man i det mindste kigget på Justitsministeriets gennemgang og peget på nogle ting, som man var uenig i.

Men det har vi jo ikke hørt noget om, og derfor er der ikke noget som helst grundlag for at sige, at Justitsministeriets gennemgang ikke er en gennemgang, som vi kan bygge videre på i vores arbejde her i Folketinget, og derfor skuffer det mig altså meget, for så synes jeg igen, Enhedslisten og hr. Keld Albrechtsen stort set kun bruger forslaget til at lave et shownummer udadtil i stedet for at forholde sig til tingene på et sagligt grundlag. Og vi mener, at det grundlag, som Folketinget har at tage stilling på, er et sagligt grundlag, og derfor må vi igen afvise Enhedslistens forslag.

Anne Baastrup (SF):

Der er en ting i denne debat, der undrer mig:

Der er ganske vist et massivt flertal i Folketingssalen for Amsterdamtraktaten, men jeg skal minde Folketingssalen om, at det var der også for Maastrichttraktaten op til afstemningen. Problemet var bare, at det var der ikke i befolkningen, og det er min vurdering, at en af grundene til, at afstemningen gik, som den gik den 2. juni 1992, var den foragt, som den daværende regering både i ord og i gerning gav udtryk for over for bl.a. SF's daværende forslag, for det gav som bekendt bagslag. Og regeringens manglende vilje til at lære af denne proces kan også komme til at svie til det danske establishment.

Derfor er det uforståeligt for mig, at den nuværende regering ikke har lært af den daværende regerings problem, og at regeringen ikke på enhver tænkelig måde vil søge at give reelle og forståelige oplysninger om Amsterdamtraktaten.

Udenrigsministeriet er ganske vist kommet med en lang række pjecer, men problemet er dels, at de er ret svære at læse, dels at de er unuancerede i deres rosende beskrivelse af Amsterdamtraktaten, og det kan man altså ikke byde almindelige danskere, for vi er ikke vant til at sætte os ind i stof, der ikke problematiseres, og det tror vi ikke på. Den danske befolkning er for oplyst til at tage ensidigt rosende beskrivelser alvorligt.

Efter den 2. juni 1992 gav man sig til at tænke sig om, og der blev derfor udsendt en hvidbog om Maastrichttraktaten, og jeg husker den som en god og grundig redegørelse, hvori man diskuterede de forskellige elementer, der havde været oppe i valgkampen.

Jeg er derfor enig med hr. Stavad i, at det er for snævert udelukkende at se på spørgsmålet om suverænitetsafgivelse.

Vi støtter naturligvis beslutningsforslaget, men man burde gå videre og også se på, hvad det er for andre elementer i denne Amsterdamtraktat, der sættes spørgsmålstejn ved, og fra regeringens side være åben over for at komme med grundige, nuancerede og diskuterende oplæg om det. Men det er jo ikke det, vi får, hverken fra Justitsministeriet eller fra Udenrigsministeriet i deres beskrivelse af Amsterdamtraktaten, og det skuffer mig grundlæggende, at regeringen har valgt at sætte sig på den høje hest og ikke forstå, hvor vigtigt det er, at den

danske befolkning får en nuanceret opfattelse af, hvad Amsterdamtraktaten er.

Så kan man have den ene eller den anden holdning til Amsterdamtraktaten; det er under alle omstændigheder meget, meget vigtigt, at vi får nogle helt andre boller på suppen end det, som Udenrigsministeriet på nuværende tidspunkt har lagt op til, og som Justitsministeriets redegørelse fuldstændig følger op.

Jeg vil derfor håbe, at regeringen træffer en anden beslutning.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Heller ikke her var der meget substans i kritikken. Og jeg er igen gået ud fra, at hvis det var sådan, at man virkelig ønskede det her beslutningsforslag fremmet, var man da nødt til at pege på, hvor i Justitsministeriets gennemgang af Amsterdamtraktaten i forhold til den danske grundlov der er problemer, men det har vi jo ikke hørt noget om.

Og med hensyn til den mere generelle holdning til, om vi skal have nogle eksperter eller andre til at lave hvidbøger, vil jeg sige, at Folketinget jo i øjeblikket behandler Amsterdamtraktaten, og så er det da folketingsmedlemmernes opgave at stille de forskellige spørgsmål i udvalget og under anden- og tredjebehandlingen her i Folketingssalen at sørge for, at vi får en debat med en afdækning af de problemer, der kan være i Amsterdamtraktaten, alt efter hvor vores politiske ståsted er.

Det kan vi da ikke overlade til eksperter. Vi kan da ikke bare sige, at det er eksperterne, der skal pege på de ting. Det er jo fru Anne Baastrups og andre folketingsmedlemmernes opgave at prøve på at pege på de ting, og så kan vi andre også gå ind i en debat fra den synsvinkel og det politiske ståsted, vi har. Hvorfor skal det overlades til eksperter? Vi er da folkevalgte, og det må da være de folkevalgtes opgave at gennemføre det, for det er jo også os, der efterfølgende skal stå til ansvar over for vælgerne.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jeg vil gerne takke fru Anne Baastrup for et, skal vi sige meget mere nuanceret og indholdsrigt indlæg end det, som vi før hørte, og som fremgår af beslutningsforslaget, og jeg er helt enig i, at det, vi har brug for, er en nuanceret

debat, hvor alting ikke er enten sort eller hvidt, for virkeligheden er ikke enten sort eller hvid.

Men det, vi diskuterer, er metoden, og jeg tror altså ikke på den metode at nedsætte et udvalg med en stor flok eksperter, som Folkeetinget og regeringen i fællesskab udpeger. Jeg synes, den model, som vi valgte for ikke så lang tid siden: at sikre, at alle partigrupperne har flere midler til rådighed til at sætte ind i sådan nogle sammenhænge, har været det rigtige redskab, for så kan de enkelte partigrupper hver især trække på nogle af de folk, som de har til lid til, og dermed skaffe sig et godt udgangspunkt for en nuanceret debat om Amsterdamtraktaten. For det er jeg helt enig med fru Anne Baastrup i at vi bestemt har behov for.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg forstår stadig væk ikke den reaktion, der er kommet fra bl.a. hr. Kent Kirk. Mener hr. Kent Kirk virkelig, at Udenrigsministeriets pjecer vedrørende Amsterdamtraktaten er nuancerede, debatterende og diskuterende, og mener hr. Kent Kirk, at Udenrigsministeriets pjecer er på det niveau, som vi almindelige danskere er vant til, når vi læser aviser, og hvad ved jeg?

Og så til hr. Stavad: Det, der er vigtigt, er ikke, at Socialdemokratiet kommer med en rosende pjece, at SF kommer med en kritisk pjece, og at Dansk Folkeparti kommer med en pjece, som jeg slet ikke kan forstå, for det, det handler om, er, at der kommer en enkelt pjece, hvor der diskuteres, og hvor der er nogle, der siger det ene, og nogle, der siger det andet, for sådan er synspunkterne jo, og det er det, danskerne gider forholde sig til; de gider ikke læse noget, hvor de på forhånd siger: De siger jo bare det dér, og det kan jeg ikke tage mig af.

Det er den diskuterende facon, jeg tror er meget vigtig.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg må sige, at jeg synes, man nedgør danskerne her, for jeg tror da, at danskerne er i stand til at sortere det politiske, lad os så kalde det øregas fra, som der er i de enkelte partiers pjecer, og hvis vi hver især bestræber os for at lave det på et sobert grundlag, tror jeg da også, de efterfølgende har et godt grundlag at beslutte sig på.

Og jeg synes, Udenrigsministeriets pjecer er meget neutrale, og det skal de også være. De gennemgår Traktaten, og de gennemgår pro-

blemstillingerne, men de er neutrale. Men jeg vil ærligt indrømme, at de ikke er diskuterende, men efter min opfattelse skal de heller ikke være det, for diskussionen må de politiske partier tage sig af.

Og som hr. Ole Stavad var inde på tidligere, har vi i forbindelse med folkeafstemningskampagnen også fået tilført nogle midler, som er til vores rådighed, og som gør os i stand til at lave det nødvendige materiale. Og jeg synes altså, man virkelig nedgør danskerne, hvis man ikke tror, at de er i stand til at skelne de forskellige partiers politiske materiale fra hinanden.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Da fru Anne Baastrup jo stiller et direkte spørgsmål om Udenrigsministeriets pjecer og andet materiale, vil jeg sige, at jeg synes, det materiale fra Udenrigsministeriet, som jeg har set hidtil, udgør et ganske glimrende faktisk grundlag for denne diskussion.

Det har været kritiseret for at være lidt indviklet, og måske ikke med urette, men det er jo, fordi der er en række ret indviklede problemstillinger, og dér har partierne det privilegium, at de har lov til at forenkles noget mere, end hvis det er taget direkte fra Udenrigsministeriets pjecer. Og hvis det var sådan, at Udenrigsministeriet ikke havde nuancerne med, ville man – måske endda med rette – kunne kritisere Udenrigsministeriet for at have forenklet problemstillingerne.

Men derfor kan jeg da godt være enig i den kritik, hvor man siger, at for en stor del af befolkningen kan dele af Udenrigsministeriets materiale være forholdsvis svært tilgængeligt, fordi det som ministerium er nødt til at være ret nøjeregnende med detaljerne, men jeg mener bare ikke, at Udenrigsministeriet har muligheder for at gøre meget andet end det, det gør, men jeg mener altså også, at det giver et ganske udmærket faktisk grundlag for diskussionen.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg vil så bare kort konstatere, at der ikke er enighed om, hvorvidt Udenrigsministeriets pjecer er folkelige på en sådan måde, at det, der står i dem, rent faktisk bliver forstået, og det, der bl.a. er problemet, er lixtallene, har jeg hørt.

Men med det her indlæg i debatten ville jeg bare helt kort minde flertallet i Folketinget om, hvad der skete i 1992, og hvordan man her i

Folketinget reagerede på det, der skete i 1992, men jeg kan forstå, at det vil flertallet ikke lytte efter.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg forstår, at fru Anne Baastrup ikke finder de juridiske redegørelser fra Justitsministeriet og Udenrigsministeriet fyldestgørende, og så vil jeg bare gøre opmærksom på, at hvis fru Anne Baastrup finder svage punkter eller diskutabile konklusioner eller andet kritisabelt i disse redegørelser, så er den almindelige vej at gå, når man behandler et lovforslag, at stille spørgsmål i udvalget. Så den udvej står altså fuldstændig fri for fru Anne Baastrup, og vi vil selvfølgelig som altid gøre os umage med at besvare sådanne juridiske spørgsmål samvittighedsfuldt og ordentligt.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Anne Baastrup for en kort bemærkning, og så agter jeg at gå videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg har ikke problemer med at få afklaret Amsterdamtraktaten eller det arbejde, vi i øvrigt laver i Folketinget. Det, jeg har problemer med, er den måde, som man anvender de midler på, som Udenrigsministeriet har afsat til at få en folkelig diskussion i gang om Amsterdamtraktaten, og den måde, som man har valgt at køre det på, advarer jeg imod. Det er det, der har været mit budskab her i dag.

Elisabeth Arnold (RV):

Under de tidligere ordvekslinger er der flere, der har talt om, hvad der skete i 1992, og én af de ting, der skete, var, at vi fra Folketingets side besluttede, at alle Danmarks husstande skulle have tilsendt et eksemplar af Maastrichttraktaten, og det gjorde vi i oplysningens navn, fordi vi syntes, alle selvfølgelig skulle have lejlighed til ord til andet at se de sande tekster om, hvad det var, der skulle stemmes om, men det fik vi voldsom kritik for: Det var for stort, det var for ulæseligt, det var ikke til at håndtere; man skulle have sækkevogne med på posthuset for at bære disse traktater med hjem, osv. osv.

Men hvis nu vi havde valgt at sige, at vi ikke ville husstandsomdele dette materiale, fordi det var for stort, for ulæseligt og for uhåndterligt,

var vi også blevet kritiseret, for så havde vi jo forholdt befolkningen disse oplysninger.

Vi er altså i en situation, hvor det er ligegyldigt, hvad der bliver gjort fra Folketingets flertals side, for det vil altid kunne kritiseres af dem, som til enhver tid vil argumentere for det modsatte standpunkt af det, som regeringen og Folketingets flertal har, nemlig et ja til de traktater, som vi har været med til at forhandle igennem.

Så jeg synes ikke, det er nemt at udforme en informationspolitik på anden måde end den, som vi har gjort det på her på det sidste, hvor vi har afsat disse penge til oplysningskampagner, som folk, der interesserer sig for at sætte noget oplysning i gang, så kan søge til at iværksætte de kampagner, som de har lyst til. Og de kan foranstalte paneldebatter, de kan udsende pjecer, og de kan iværksætte kampagner på enhver måde, som oplyser befolkningen om det spørgsmål, som der skal tages stilling til, og det samme kan selvfølgelig partierne, som jo også har fået penge til at iværksætte oplysningskampagner.

Vi ser fra radikal side gerne en uafhængig vurdering af Amsterdamtraktaten, ja, vi ser gerne mange uafhængige vurderinger af Amsterdamtraktaten, men vi mener ikke, det vil være rimeligt at bede regeringen om at nedsætte et uafhængigt juridisk udvalg, en samling såkaldt uafhængige juridiske eksperter, til at udarbejde et responsum, for som flere andre har nævnt, vil uafhængigheden blive anfægtet af alle dem, der vil være uenige i responsumets konklusioner. Sådan vil det uvægerlig gå, og så er vi lige vidt efter et halvt år til.

Jeg mener, det er rimeligt at bruge de penge, der allerede er sat af til at gennemføre undersøgelser på partiernes eget initiativ og i øvrigt på initiativ af befolkningen, på universiteterne, på advokatkontorerne og hvor man ellers besidder juridisk ekspertise til at gennemgå disse ting.

Jeg synes ikke, der er noget mærkeligt i, at regeringens pjecer opfattes som positive. Herregud, regeringen anbefaler et ja på baggrund af et stort og solidt flertal i det danske Folketing, så det er der ikke noget mærkværdigt i, og derfor mener jeg, det er halsløs gerning at sætte regeringen til at lave en såkaldt uafhængig undersøgelse, for ingen, der er uenig i konklusionerne, vil nogen sinde acceptere uafhængigheden. Sådan vil det blive. Så vi synes, de pen-

ge, vi allerede har sat af, skal bruges til oplysningskampagner bredt i det danske samfund.

Og så er det jo, som hr. Kent Kirk så rigtigt sagde, til syvende og sidst os herinde, der er ansvarlige for de tekster, der bliver lagt ud til befolkningens afgørelse, og derfor er det også os, der skal bære ansvaret, og ikke nogle juridiske eksperter og heller ikke nogle dommere, der sidder i en eller anden retssal et sted. For det er under alle omstændigheder os, der bærer ansvaret.

Og da jeg kan se, at debatten har trukket så længe ud, at jeg ikke kan nå at tage ordet under det næste punkt på dagsordenen, vil jeg blot sige, at Det Radikale Venstre faktisk har ønsket en husstandsomdelt avis i forbindelse med Amsterdamtraktaten. Men der var et meget stort og massivt flertal i Folketingets Europaudvalg, der ønskede noget andet, og derfor accepterer vi, at man har besluttet sig for en anden form for information end den husstandsomdelte avis, som ønskes i det forslag, der bliver behandlet under det næste punkt på dagsordenen.

Undskyld, hr. formand, at jeg også tog ordet om det næste punkt.

Anden næstformand (Henning Grove):

Ja, det er jo sket.

Hr. Keld Albrechtsen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Elisabeth Arnold anfægtede, at det skulle kunne lade sig gøre at nedsætte en uvildig ekspertgruppe. Det forstår jeg ikke rigtig, for hvis Folketinget vedtager det forslag, som Enhedslisten har fremsat her, antager jeg, at regeringen vil rådføre sig med partierne og andre med hensyn til, hvilke jurister der kan komme i betragtning, og derefter vil være i stand til at fremkomme med et sådant panel. Så det kan jeg ikke se skulle være et problem.

Så siger fru Elisabeth Arnold – det bliver jeg nødt til lige at kommentere – at sidste gang der var folkeafstemning eller rettere sagt forrige gang, forud for 1992-afstemningen, udsendte man Maastricht-Traktaten, men det var nu ikke til samtlige husstande, men kun til posthusene, og så blev man kritiseret, fordi den var indviklet. Jamen så vidt jeg husker det, kritiserede vi så sandelig ikke, at traktaten kom ud på posthusene og dermed blev tilgængelig for befolk-

ningen. Men det er rigtigt, at vi måtte konstatere, at den var så indviklet, at den ikke var til at læse.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det er rigtigt, at Enhedslisten, som dengang ikke var i Folketinget, ikke kritiserede, at den blev delt ud på posthusene, men det var i sig selv et glimrende argument i nejsigernes kampagne dengang, at den var så stor og ulæselig, at befolkningen kritiserede, at den blev udsendt – for hvad skulle man nu belemres med det stykke papir for? Det blev man ikke modsagt i fra modstandernes side, for det var jo en udmærket hjælp til at få et nej, at det var så besværligt, som det var.

Og så vil jeg godt sige, at det, der står i beslutningsforslag nr. B 23, som vi diskuterer her, det er jo, at Folketinget opfordrer *regeringen* til at lade en gruppe uafhængige juridiske eksperter udarbejde et responsum, og så er det altså regeringens ansvar, og så går jeg ud fra, at det også er meningen, at disse eksperter skal have et sekretariat lønnet af regeringen, eller at der skal stilles penge til rådighed fra regeringens side, og det vil sige, at det pågældende uafhængige ekspertorgan, som skal lave denne uafhængige vurdering, på en eller anden måde er betalt af systemet herinde, og det vil altså sige, at de vil kunne angribes for ikke at være uafhængige nok, og det mener jeg er en indbygget svaghed i det forslag, som Enhedslisten har fremsat her.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg kan give fru Elisabeth Arnold tilsagn om – i hvert fald på forslagsstillernes vegne, men jeg er sikker på, at det også gælder de øvrige partier, som støtter det her forslag – at hvis der er vilje fra de andre partiers side til at sikre en vedtagelse af forslaget, så vil vi også i betænkningen kunne løse det problem, som fru Elisabeth Arnold nævner, nemlig ved at drøfte med regeringen, hvordan man sammensætter et sådant ekspertpanel. Så det er et fortvivlet forsøg på at finde et hår i suppen, fru Elisabeth Arnold her gør.

Og så vil jeg gøre indsigelse mod den bemærkning, at befolkningen i sin tid skulle have kritiseret, at Maastricht-Traktaten kom ud på posthusene, for det, som befolkningen var imod, var selve traktaten, og fru Elisabeth

Arnold kan da ikke hævde, at befolkningen var ked af, at man fik mulighed for at se, hvad man skulle stemme om. Det synspunkt har jeg aldrig været ude for nogen steder i befolkningen, og jeg har dog talt med en del om det spørgsmål.

Annette Just (FP):

Jeg vil starte med at sige, at Fremskridtspartiet naturligvis støtter B 23, altså forslaget om en uafhængig vurdering af Amsterdamtraktaten. Og jeg er lige ved at sige, at et af de bedste argumenter kom fra udenrigsministeren selv i hans gennemgang af alle de vurderinger, der er foretaget i Justitsministeriet og i Udenrigsministeriet. Men så drog udenrigsministeren godt nok den konklusion, at der derved var kommet alle de oplysninger, der overhovedet var nødvendige, og derfor vil jeg blot nævne en enkelt ting, som vi vel alle sammen kan blive enige om, nemlig at alle de pjecer og redegørelser, der er udarbejdet, er alt andet end neutrale. Men det kan de nok heller ikke blive, og det vil jeg for så vidt slet ikke klandre nogen for, men det er netop derfor, det er nødvendigt at få en uafhængig vurdering af Amsterdamtraktaten.

Men jeg vil også sige til Enhedslisten, som nu har startet denne debat, at jeg i virkeligheden synes, det burde være mere end blot en uafhængig vurdering af forholdet mellem den danske grundlov og Amsterdamtraktaten, nemlig også en uafhængig vurdering af, hvad er det for en retning, unionssamarbejdet går i. For det er faktisk det allervæsentligste, at vi får det frem på en saglig måde, så der er ikke nogen, der kan sige, at det er partipolitik og bombadabum, altså at vi kan få en saglig redegørelse for, hvad det er for en retning, samarbejdet går i, og om det er i den retning, den danske befolkning ønsker at gå.

Jeg har ikke megen tvivl om, at den danske befolkning ikke ønsker at gå den vej, men jeg er også overbevist om, at hvis man får fat i Justitsministeriets eller Udenrigsministeriets pjecer om, hvad det er, der sker, og hvad det er, der står i traktaten, så opgiver man på forhånd, for de er alt andet end neutrale. Og det er velbegrundet, for de er udformet sådan, at de dækker regeringens handle måde, og det er der ikke noget ondt i, men så skal man bare være villig til at sige: O.k., lad os også åbne for noget neutralt. Og så kan man da godt tale om, at det skal være læseligt osv., for selvfølgelig skal det være læseligt.

Og så vil jeg godt sige til hr. Ole Stavad, der spørger: Hvorfor skal vi hele tiden diskutere teknik, kan vi ikke også diskutere regulær politik? Jo, lad os det, men tør Socialdemokratiet diskutere det reelle politiske indhold i udviklingen i Unionen? For hvor har Socialdemokratiet været henne, når man har talt om, hvordan det indre marked rent faktisk har udviklet sig?

Hvad sker der f. eks. med byggevederedirektivet, hvor man godt nok er kommet så langt, at man har erkendt, at der i 9½ år ikke er sket en brik? Der er ikke flyttet en mursten på hele byggeveareområdet! I 9½ år har man arbejdet på at lave ensartede retningslinjer, men der er ikke sket noget som helst.

Nu ved jeg godt, at den danske regering også har måttet sige: Uha ja, det var ikke så godt, nu må vi nok hellere se at komme videre. Men det tør man altså ikke tage en diskussion om, og hvorfor gør man ikke det? Hvorfor tør man ikke tage en reel diskussion om, hvad det er, der sker i EU, hvordan vi får det europæiske samarbejde til at fungere, og hvad det er, der får arbejdspladser til at blomstre? For det er ikke store ord, det drejer sig om, men handling, og den diskussion vil vi hellere end gerne tage.

Addi Andersen (CD):

CD må afvise Enhedslistens forslag, for jeg har været ude for mange eksperter og jurister, men jeg har de fleste gange været i tvivl om, hvorvidt de har været uafhængige, så det kan vi ikke bruge til ret meget. Og jeg mener, at Amsterdamtraktaten er behandlet grundigt på kryds og tværs, og der er et flertal her i Folketinget for et dansk ja til traktaten, som den foreligger, og et ja har ikke alene betydning for Danmark, men også og i langt højere grad for de lande, der har et stort ønske om at blive optaget i EU.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Vi har undervejs i ordførerrækken haft en debat om embedsmændenes involvering i en jakampagne for regeringen, og under den debat kom det meget klart frem, at det er regeringens overbevisning, at det er helt legalt at bruge embedsapparatet til at slås for et ja ved folkeafstemningen, og jeg synes egentlig, det var meget godt at få det så klart fastslået, som vi har fået det under den korte debat, vi indtil nu har haft.

Jeg synes også, det er relevant at have det i baghovedet, når vi diskuterer relevansen i at få

foretaget en uafhængig vurdering af Amsterdamtraktatens forhold til grundloven, for sagen er jo, at det ville være meget mærkeligt, hvis Justitsministeriet var nået frem til en anden fortolkning af Amsterdamtraktatens forhold til grundloven end den, som regeringen løbende har givet udtryk for under processen. Dét ville have været højest ejendommeligt.

Og det skyldes selvfølgelig enten, at regeringen løbende har lyttet til Justitsministeriet, eller at man i Justitsministeriet har vidst, hvad det var for et produkt, man skulle levere.

Og når jeg tør sige det så klart fra Folketingets talerstol, som jeg gør, er det naturligvis, fordi vi i Dansk Folkeparti har kigget den redegørelse om forholdet mellem Amsterdamtraktaten og grundloven og om spørgsmålet om suverænitetsafgivelse, som den 6. oktober i år er kommet fra Justitsministeriet, meget nøje igennem og faktisk finder, at der er belæg for at sige, at der i den redegørelse er mangler, idet der er nogle ting, der ikke er redegjort godt nok for.

Det er også derfor, vi har været medvirkende til at tage initiativ til at stille et supplerende spørgsmål i Europaudvalget for at få belyst de mangler, som vi i hvert fald på tre områder mener der er i redegørelsen, og det handler helt specifikt om spørgsmålet om suverænitetsafgivelse inden for art. 119 om ligestilling, art. 129 om folkesundhed og art. 209 A om svig.

Jeg tror ikke, svaret er kommet til Europaudvalget endnu; jeg har i hvert fald ikke set det. Og jeg må jo med ærgrelse konstatere, at mange af de svar, vi får på spørgsmål stillet til Justitsministeriet, tager det utrolig lang tid at få. Det er en utrolig lang besvarelestid, der er. Og hvis vi kommer op i nærheden af de besvarelestider, jeg som folketingsmedlem har været udsat for fra Justitsministeriets side i det seneste års tid, når vi simpelthen ikke at få svaret på det udvalgs spørgsmål, jeg har været med til at stille, før efter folkeafstemningen, for jeg har været udsat for svartider i Justitsministeriet på over 1 år i flere spørgsmål, og det er klart, at hvis det også bliver tilfældet her, når vi ikke at få svaret.

Derfor er vi i Dansk Folkeparti meget optaget af at sikre, at andre juridiske eksperter end eksperterne i Justitsministeriet får mulighed for at vurdere disse spørgsmål, og vi synes, det er et utrolig relevant spørgsmål at stille, om det ikke er nødvendigt at sikre flere forskellige ekspertvurderinger af disse spørgsmål.

Et af de argumenter, der er imod det forslag, som Enhedslisten har fremsat, og som Dansk Folkeparti jo med denne argumentation meget varmt støtter vedtagelsen af, er så, at de partier, der ønsker en sådan vurdering foretaget af eksperterne eksperter, bare selv kan betale for den, for de får jo nogle midler stillet til rådighed til oplysningsaktiviteter omkring Amsterdamfolkeafstemningen.

Det er et af de mest mærkværdige argumenter for at afvise sådan et forslag, jeg har hørt, når man tager højde for, at regeringsapparatet udsender pjece efter pjece, der argumenterer for et ja, og det samtidig er sådan, at de oplysningsmidler, der er tildelt – for man vil jo ikke lave den fælles publikation om holdningerne, som vi skal diskutere under det næste punkt på dagsordenen – er fordelt efter mandattal, selvfølgelig med det resultat, at der i forhold til den normale EU-stillingtagen i befolkningen er en kolossal skævvridning af mulighederne for at informere om Amsterdamtraktaten – for den er jo delt helt anderledes, end Folketingssalen er – og så er det utroligt at skulle se en sådan argumentation imod et forslag, som bygger på, at så kan man bare tage af de sparsomme midler, som man blandt modstanderorganisationerne og -partierne har til oplysningsaktiviteter, til at få foretaget en sådan alternativt juridisk vurdering.

Så jeg synes, de argumenter, der er kommet, slet ikke hænger sammen, og jeg synes faktisk, at der er et behov.

Jeg mener, at vi har taget fat om nogle af de ting, der ligger i den redegørelse fra oktober i år, vi har fået, gør, at vi faktisk vil føle os på mere sikker grund for at tage den politiske debat, som hr. Ole Stavad jo også har efterlyst flere gange, nemlig ved at have et bedre retligt grundlag end det, der ligger nu.

Jeg er ikke tryk ved, at vi når at få det tilstrækkeligt belyst fra Justitsministeriets side, og derfor mener vi i Dansk Folkeparti, at der er et klart behov for, at vi får involveret andre juridiske eksperter i den opgave.

(Kort bemærkning).

Addi Andersen (CD):

Jeg vil gerne sige til hr. Thulesen Dahl, at han ikke ved meget om, hvordan det er at være embedsmand. Jeg har været embedsmand i mange år, og en embedsmand arbejder loyalt for det til enhver tid siddende flertal, hvad enten han kan lide det eller ej. Sådan er det

bare. Og der er et flertal herinde i Folketinget og i regeringen for Amsterdamtraktaten.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

To bemærkninger til hr. Thulesen Dahl: Jeg har godt hørt, at der er andre ordførere, der har talt om oplysningsmidler. Det, jeg talte om, var de ekspertpenge, som vi har til rådighed her i huset til vores folketingsgrupper, og som jo netop er tænkt anvendt til den slags formål. Vi har jo igennem de senere år øget beløbet ganske pænt, netop for at de enkelte partigrupper i stedet for at opbygge en pendant til Justitsministeriets Lovafdeling, hvor jeg personlig i hvert fald er imod at bruge embedsværket forskellige steder til at diskutere det, der måske var en politisk debat, har nogle muligheder for at bestille nogle eksperter uden for huset, som man selv har tillid til kan levere et godt stykke arbejde. Det synes jeg stadig væk er en god mulighed.

Den anden bemærkning, jeg skal gøre til hr. Thulesen Dahl, er, at vedrørende spørgsmål, der stilles i rimelig tid, kan hr. Thulesen Dahl regne med Socialdemokratiets støtte til, at de besvares, inden der afgives betænkning i Europaudvalget i denne sag. Om så alle bliver tilfredse med de svar, de får, er en anden diskussion. Men der skal selvfølgelig lægges nogle ordentlige svar fra regeringen, inden der afgives betænkning.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne sige til hr. Ole Stavad, at det er fuldstændig rigtigt, at der har været forskel på, hvilke ordførere der har talt om anvendelsen af hvilke penge. Det er rigtigt. Og dér anerkender jeg selvfølgelig, at hr. Ole Stavad har talt om ekspertpengene til grupperne og ikke oplysningsmidlerne, men der var andre, der ret kraftigt markerede, at det var oplysningsmidlerne, der skulle bruges, og den argumentation synes jeg er helt forfejlet.

Det er klart, at der vil være nogle andre muligheder. Jeg vil heller ikke afvise, at der vil blive lavet diverse vurderinger af den karakter, men jeg synes rent principielt, det er mest rigtigt, at hvis selv et mindretal, der dog er nogle mandater her i Folketinget, mener, at det er mest trygt at behandle spørgsmålet om suverænitetsafgivelse i forhold til grundloven med både en redegørelse fra Justitsministeriet og en ekstern redegørelse, at man burde imødekom-

me det – specielt i lyset af den debat, vi har haft om embedsmændenes stilling omkring Amsterdamtraktaten. Så jeg synes altså, at det er en opgave, som Folketinget selv burde iværksætte.

Til fru Addi Andersen vil jeg gerne sige, at jeg synes, det var utrolig dejlig klar tale, der kom fra fru Addi Andersen, for større bekræftelse af, at embedsmændene loyalt skal arbejde for et ja ved Amsterdamtraktatfolkeafstemningen, kunne man ikke få. Det er rart at høre dette fra en person, der selv har arbejdet som embedsmand, og som står regeringspartierne nær og jo var medlem af et regeringsparti indtil nytår! Det er rart at få bekræftet, at det er sådan, regeringen arbejder.

Men jeg synes ikke, at det gør det mere trygt for os andre at vide, at det er den måde, det foregår på, når der samtidig ligger en skrivelse fra en departementschef, der klart skitserer, hvordan man skal nedsætte arbejdsgrupper, hvordan det praktisk skal foranstalles. Det gør det ikke mere troværdigt for befolkningen, når der fra ministerens apparater kommer en nøgtern, en saglig og en klar information om, hvad man skal forholde sig til, tværtimod.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil allerførst sige tak til de tre partier, som har støttet Enhedslistens forslag. Jeg havde naturligvis håbet, at endnu flere partier var nået frem til den samme konklusion. Det må man konstatere ikke var tilfældet, og jeg vil derfor komme med nogle bemærkninger til det, som er blevet fremført af ordførerne for de partier, der står bag Amsterdamtraktaten.

Hr. Stavad havde fat i en række debatknæb i dag. Et af dem er også et velkendt debatknæb, som af og til bruges af flertallets ordførere. Det er det, som går ud på, at hvis Enhedslisten kommer med et forslag, er det enten for tidligt eller for sent. Det er i hvert fald ikke det rigtige tidspunkt. I det her tilfælde var det altså noget underligt noget at komme med nu, når vi var kommet med det tidligere. Dér kan jeg gøre opmærksom på, at hr. Ole Fich i april, da vi diskuterede forslaget, første gang vi fremsatte det, gjorde opmærksom på, at det også var det forkerte tidspunkt. Det var alt for tidligt. Dengang kom vi nemlig med forslaget, længe inden regeringskonferencen overhovedet var afsluttet. Det var altså forkert at fremsætte det før regeringskonferencen, og det er også forkert at fremsætte det efter. Men lad nu det ligge; det er

sådan en argumentation, som man plejer at tage i brug.

Så havde hr. Stavad det synspunkt, at der nok ikke ville være juridiske indsigelser fra eksperternes side, for så ville de for længst have ligget på hr. Stavads bord. Det er jo meget tungt stof, det ved hr. Stavad også, og ansvarlige juridiske forskere tager sig grundig og god tid til at analysere så alvorlig en problemstilling som denne her, og derfor vil disse indlæg selvfølgelig komme.

Jeg kan da gøre opmærksom på, at professor Hjalte Rasmussen f.eks. har offentliggjort en analyse omkring miljøgarantien, den reviderede miljøgaranti i Amsterdamtraktaten, en analyse, som bl.a. underbygger det synspunkt, vi andre har haft hele vejen igennem, nemlig at folketingsflertallets officielle bedømmelse af miljøgarantien og juraen i miljøgarantien hele vejen igennem har været båret af en overoptimistisk tro på, hvad den kunne bruges til, og ikke har turdet se realiteterne i øjnene. Og der vil komme flere sådanne juridiske indlæg på de forskellige områder i Amsterdamtraktaten; det er jeg ikke i tvivl om. Så jeg kan ikke rigtig se, at det skulle være nogen indvending imod vores forslag.

Så stillede jeg hr. Stavad et spørgsmål, som han ikke besvarede, nemlig: Er det ikke sådan, at når regeringen har fremlagt en bestemt holdning ved Østre Landsret og regeringen igen fremfører den holdning til Maastrichttraktaten i højesteretssagen, som er under behandling, så søger regeringen og Justitsministeriets Lovafdeling naturligvis for, at det, der kommer til at stå i den redegørelse, som Folketinget får om det juridiske forhold, kommer til at svare til det, som statsministerens advokat siger i retssalen?

Jeg vil godt spørge hr. Stavad, om det ikke vil være overordentlig mærkeligt, hvis regeringen sagde det ene hende i Højesteret og skrev det andet til Folketinget. Det gør man naturligvis ikke, og derfor vidste vi på forhånd, at det, som står i regeringens redegørelse, er nøje kalkuleret af efter det, som ligger i Østre Landsrets dom.

Nu er vi jo mange, som håber, at Højesteret grundlæggende vil ændre på Østre Landsrets dom. Vi ved jo også, at Højesteret har bestemt, at man nu skal have en gennemgang af sagens akter. Man skal nu i Højesteret foretage en egentlig bedømmelse af de sager, der kan bruges til at belyse, om man har overtrådt grundloven eller ej. Det nægtede Østre Landsret at beskæftige sig med. Og dette indsnævrede

grundlag, som Østre Landsret behandlede sagen på, er det samme indsnævrede grundlag, som pr. definition genfindes i regeringens redegørelse. Sådan er disse ting jo. Derfor duer den redegørelse ikke.

Så blev der spurgt om – det var hr. Kent Kirk – hvorfor vi så ikke har påpeget konkrete mangler i regeringens redegørelse. Jamen det har vi så sandelig også. Det har vi allerede gjort i bemærkningerne til forslaget, hvor vi har påpeget nogle af de grundlæggende ting, bl.a. omkring bedømmelsen af den såkaldte gummiparagraf, artikel 235, og hr. Thulesen Dahl nævnte tre punkter for lidt siden.

Jeg kan også nævne flere, f.eks. artikel K 4 i den ny traktat, som giver EU mulighed for at fastsætte regler om fremmed politisk virksomhed på dansk område. Helt uden begrænsning giver EU adgang til at fastsætte regler om fremmed politisk adgang til dansk territorium. Det er helt klart noget, som grundloven ikke tillader, men det bortforklares i regeringens redegørelse.

Eller hvad med et sådant problem, at Amsterdamtraktaten betyder, at EU bliver sin egen overdommer i spørgsmålet om, hvorvidt EU-lovgivningen er i overensstemmelse med menneskerettighederne? EU's egen lovgivning kan ikke indbringes for menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg, og det vil sige, at EU bliver en stat, der i modsætning til alle andre stater ikke kan indklages for menneskerettighedsdomstolen. Jamen hvad er det da for noget? Det kan da ikke være i overensstemmelse med grundloven.

Der er således en række punkter. Jeg kan ikke her under debatten gennemgå artikel for artikel – det var det, vi havde ønsket, at der skulle laves en uafhængig redegørelse om – men jeg kan sige så meget, at selv en forholdsvis hurtig gennemgang af regeringens redegørelse viser, at den er mangelfuld og fuld af huller.

Den rigtige fremgangsmåde ville efter min opfattelse være, at der skal være to betingelser opfyldt, før vi ved en tredje behandling af regeringens lovforslag om tiltrædelse af Amsterdamtraktaten kan afslutte behandlingen: For det første skal vi kende Højesterets dom, så vi ved, om Maastrichttraktaten strider mod grundloven, og vi skal også kende præmisserne for dommen. Derudover skal vi have en uvildig analyse som den her foreslået af, hvor Amsterdamtraktaten går videre end Maastrichttraktaten, for det er jo ikke en tilstrækkelig betingelse,

at det måske viser sig, at Højesteret frikender regeringen, hvis Højesteret altså gør det. Derudover er der de områder, hvor Amsterdamtraktaten giver yderligere magt til EU, f.eks. på politisamarbejdsområdet og på menneskerettighedsområdet, som er helt fundamentale kerneområder inden for det nationale suverænitetbegreb.

Derfor er jeg selvfølgelig dybt skuffet over, at flertallet nu er indstillet på at feje disse ting ind under gulvtæppet, for det er jo i realiteten det, man ønsker. Man ønsker ikke den juridiske diskussion, fordi den er vanskelig, og fordi den kan give regeringen problemer i forhold til højesteretssagen. Det er det, der er kendsgerningen.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Europaudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

18) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 24:

Forslag til folketingsbeslutning om husstandsuddeling af en avis om Amsterdamtraktaten.

Af Keld Albrechtsen (EL) og Frank Aaen (EL).
(Fremsat 21/10 97).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Forslagsstillerne fremhæver selv i bemærkningerne, at spørgsmålet om udsendelse af en husstandsavis har været drøftet i Europaudvalget, og at der ikke var et flertal for udsendelse af en sådan avis. Derfor undrer det mig en smule, at forslagsstillerne samtidig siger, de fremsætter

dette forslag, for at partierne kan tage stilling, for partierne har sådan set taget stilling, men nu prøver hr. Keld Albrechtsen og hr. Frank Aaen altså igen. Derfor vil jeg sige et par ord om selve oplysningsindsatsen.

For det første: Der er jo stillet ret betydelige beløb til rådighed til oplysningsvirksomhed. Pengene administreres af et selvstændigt og uafhængigt nævn, som har 25 mio. kr. til sin rådighed. Disse penge stilles til rådighed ikke til tilhængere eller modstandere, men til begge grupperinger. Sådan skal det være, det er der en tradition for hos os.

Det giver gode muligheder for både tilhængere og modstandere for at få deres synspunkter udbredt.

Forslagsstillerne klager lidt over, at regeringen udsender publikationer, der følger regeringens fortolkning af Amsterdamtraktaten. Jamen det adskiller jo ikke behandlingen af dette lovforslag om Amsterdamtraktaten fra behandlingen af et hvilket som helst andet lovforslag. Når regeringen fremsætter lovforslag, som regeringen ønsker at få vedtaget, så fremhæver regeringen selvfølgelig de træk ved lovforslaget, som i det hele taget gør, at man fremsætter det, de fordele, der er, og den begrundelse, der er for at fremsætte lovforslaget. Regeringen kan selvfølgelig ikke fremlægge andre fortolkninger end sin egen.

Ud over dette så har regeringen taget skridt til en betydelig informationsvirksomhed. Det åbne Europa blev udarbejdet kort tid efter Amsterdamtraktatens færdigforhandling, som kom i juli måned, og jeg kan oplyse, at der har været meget stor efterspørgsel efter den – 180.000 er uddelt. Dertil kommer, at regeringen har færdiggjort et lille særtryk af lovforslaget om Amsterdamtraktaten med tilhørende bemærkninger og en teknisk gennemgang af Amsterdamtraktaten. Denne publikation, som er blevet præsenteret i dag, vil blive fordelt på kommunekontorer og postkontorer. Bagest i den findes en kupon, der indebærer, at enhver borger kan indsende den her kupon og vederlagsfrit, gratis få tilsendt et eksemplar af hele traktatkomplekset, som er stort. Der er altså alle muligheder for, at befolkningen kan søge sig den oplysning, der er relevant, og især sætte sig ind i det, som der skal siges ja eller nej til til sin tid, nemlig lovforslaget om Amsterdamtraktaten.

Endelig har regeringen jo allerede meddelt, at vi tager initiativ til udgivelsen af en række